

ГЛАВА 12. ПОЖЕЖНІ АВТОМОБІЛІ

12.1. Види та типи пожежних автомобілів

12.2. Маркування пожежних автомобілів

12.1. Види та типи пожежних автомобілів

Пожежний транспортний засіб - самохідна або транспортована пожежна машина.

Пожежний автомобіль - автомобіль, призначений для перевезення пожежників і застосування для гасіння пожеж та (або) проведення пожежно-рятувальних робіт.

Пожежна техніка становить собою сукупність технічних засобів, які застосовуються для запобігання, обмеження розвитку та гасіння пожеж, захисту людей і матеріальних цінностей від пожежі. Основним видом пожежної техніки є пожежні автомобілі.

Пожежні автомобілі (далі ПА), залежно від призначення, поділяються на основні, спеціальні та допоміжні.

Пожежний автомобіль основного призначення – призначені для доставки до місця пожежі особового складу, пожежнотехнічного оснащення і подачі вогнегасних речовин у зону горіння.

Основні ПА поділяються на автомобілі загального призначення (автоцистерни, автонасоси, автомобілі першої допомоги) та автомобілі цільового призначення (порошкового гасіння, пінного гасіння, пожежні автонасосні станції та інші).

Пожежний автомобіль цільового призначення - пожежний автомобіль, призначений для застосування на об'єктах з урахуванням їх специфіки.

До специфіки об'єктів належать: можливість виникнення пожежі внаслідок аварії на об'єктах авіатранспорту, бойової техніки, наявність сильнодіючих отруйних та вибухових речовин, радіоактивного випромінювання.

Спеціальні ПА призначені для доставки особового складу і виконання спеціальних робіт на пожежі (пожежні автопідйомники, пожежні автодрабини, пожежні автомобілі газодимозахисту, пожежні автомобілі димовидалення, зв'язку та освітлення, технічної служби, штабний, рукавний тощо).

Допоміжні ПА призначені для технічного обслуговування основної і спеціальної пожежної техніки, доставки особового складу, технічних засобів, пально-мастильних речовин до місця пожежі, проведення інших допоміжних робіт.

Пожежні автомобілі також класифікують за такими ознаками, як колісна формула, застосування засобів гасіння, повній масі та ін.

За повною масою, від якої залежить кількість засобів гасіння, пожежні автоцистерни поділяються на такі типи:

- легкі – до 6 т (об'єм цистерни до 2-х м³);
- середні – від 6 до 12 т (об'єм цистерни до 4-х м³);
- важкі – більш 12 т (об'єм цистерни більше 4-х м³).

За пристосуванням до кліматичних умов:

- нормальні (стандартні) – для районів з помірним кліматом;
- у північному виконанні – підігрівання води у цистерні, утеплення цистерни;
- в тропічному виконанні – підвищена ефективність системи охолодження двигуна.

Пожежна автоцистерна - пожежний автомобіль, обладнаний пожежним насосом, резервуарами для водних і водопінних вогнегасних речовин, призначений для перевезення пожежно-технічного оснащення, подавання вогнегасних речовин.

Застосування автоцистерн при ліквідації надзвичайної ситуації залежить від характеру НС. Як приклад розглянемо застосування ПА під час пожежі. На пожежі автоцистерни використовуються для подачі води до місця пожежі з цистерни, відкритого джерела водопостачання або від водогінної мережі через пожежні гідранти, а також для подачі повітряно-механічної піни до місця пожежі з використанням піноутворювача з пінобаку автоцистерни або зі сторонньої ємності.

Крім того, автоцистерни можуть бути використані як проміжні ємності при перекачуванні води на великі відстані, а також при заборі її з великих глибин і відстаней з використанням гідроелеваторів.

Автоцистерни відносяться до групи пожежних автомобілів, що є самостійними тактичними одиницями, а також можуть застосовуватися разом з іншими автомобілями.

Загальна будова автоцистерн. Вони мають наступні конструктивні елементи: двигун з додатковою системою охолодження; шасі вантажного автомобіля з додатковою трансмісією на пожежний насос; додаткове електроустаткування; вакуумну систему із системою обігріву і випуску газів, що відробили; насосну установку, водопінні комунікації із системою керування ними; органи керування зчепленням і карбюратором з кабіни водія і насосного відділення; спеціальний кузов; цистерну для води і бак для піноутворювача.

Насосно-рукавні автомобілі призначені для доставки до місця виникнення НС оперативного розрахунку, пожежного устаткування і подачі вогнегасячих засобів у процесі роботи від джерела водопостачання. На цьому автомобілі відсутня цистерна для води; він має у своєму розпорядженні більш широкий комплект пожежного устаткування по комплектації, більше число місць для оперативного розрахунку, чим в автоцистерні і збільшеним обсягом баку для піноутворювача. Насосно-рукавні автомобілі, як правило, застосовують разом з пожежними автоцистернами.

12.2. Маркування пожежних автомобілів

При маркуванні пожежних автомобілів указуються: прописними буквами – найменування, цифрами – характеристика основного параметра, цифрами в дужках – базове шасі, цифрами після слова – модель, її номер.

Найменування (приклад):

АЦ – автоцистерна;

АНР – автомобіль насосно-рукавний;

АА – аеродромний автомобіль;

АР – автомобіль рукавний;

ПНС – пожежна насосна станція;

АЗО – автомобіль технічної служби, зв'язку і освітлення;

АД – автодрабина.

Приклад розшифровки марки ПА - АЦ-40(130)63Б

АЦ – автоцистерна

40 – продуктивність насоса, л/сек.

(130) – базове шасі ЗИЛ-130.

63Б – модель автомобіля.

Тактико-технічні характеристики основних пожежних автомобілів наведені в додатку 1, таблиця Д 1.1.

Контрольні запитання:

1. Для чого призначен пожежний автомобіль основного призначення?
2. Для чого призначен пожежний автомобіль цільового призначення?
3. Які автомобілі відносяться до спеціальних пожежних автомобілів?
4. На які типи поділяються пожежні автоцистерни в залежності від кількості вивизимої вогнегасячої речовини?
5. Яка ємність цистерни для води у АЦ-40(130)63Б?
6. Яка ємність баку для піноутворювача у АЦ-40(131)137?
7. Яка ємність цистерни для води у АЦ-40(375)Ц1?
8. Яка ємність баку для піноутворювача у АНР-40(130)127А?
9. Яка ємність цистерни для води у АЦ-40/4(433104) 250.01?

10. Яка ємність баку для піноутворювача у АЦ-40/4(433104)
250.01?